

اقدامات قانونی و فنی مورد نیاز برای واردات بذر

صمد مبصر^۱

بذر در مقیاس تحقیقاتی لازم نیست. میزان مجاز واردات بذرهای آزمایشی در وب سایت مؤسسه به آدرس www.spcrri.ir موجود است.

ولی زمانی که واردکننده اقدام به واردات بذر در مقیاس تجاری می‌نماید، انجام برخی مقدمات قبل از واردات، حین واردات و پس از واردات ضروری است. یکی از مهمترین نکاتی که واردکننده بایستی قبل از واردات تجاری به آن توجه نماید این است که آیا بذر رقمی که متقاضی واردات به کشور است قبلاً در فهرست ملی ارقام ایران درج شده است یا نه؟ به عبارتی دیگر الزامات مندرج در ماده ۲ آیین نامه معرفی ارقام گیاهی که مربوط به قانون ثبت ارقام گیاهی، کنترل و گواهی بذر و نهال است، طی شده است یا نه؟ پس بایستی توجه داشت ارقامی مجاز به واردات تجاری هستند که قبلاً مراحل فنی و قانونی تجاری شدن، موضوع ماده ۲ آیین نامه معرفی ارقام گیاهی را طی نموده باشند. البته استثناهایی در این زمینه وجود دارد که در شرایط اضطرار و توسط وزارت جهاد کشاورزی تعیین می‌گردد (ماده ۳۲ آئین نامه اجرائی قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال را ملاحظه فرمائید).

در ادامه مطلب، نظر وارد کنندگان محترم را به الزامات مربوط به بهداشت

عموماً واردات بذر توسط بخش‌های دولتی، خصوصی و همچنین تعاونی به منظور جبران کسری بذر موجود در کشور و همچنین دسترسی به ارقام جدید و پرمحصول و با کیفیتی که در خارج از مرزهای کشور اصلاح و معرفی شده است، صورت می‌گیرد. از آنجایی که واردات بذر بر اساس قرارداد تجاری می‌باشد، لازم است که در این قرارداد تجاری یک سری الزامات در نظر گرفته شود که این الزامات منجر به واردات بی‌عیب و نقص گردیده و نهایتاً انتظاراتی که از واردات بذر توسط واردکننده در نظر بوده است، تامین گردد. زمانی که اقدام به واردات بذر می‌شود، باید توجه داشت که واردات بذر در مقیاس تجاری یا مقیاس آزمایشی انجام می‌شود؛ چون هر یک از این مقیاس‌ها الزامات اداری و فنی خاص خود را دارند. زمانیکه واردات بذر در دفعات اول و برای ارزیابی بذر رقم جدید که به واردکننده پیشنهاد شده است، انجام می‌گیرد، واردات در مقیاس تحقیقاتی می‌باشد که این بررسی بر روی رقم جدید توسط شخص واردکننده یا توسط ارگان‌های دولتی یا بخش‌های خصوص دیگر انجام خواهد شد. در واردات بذر ارقام آزمایشی و تحقیقاتی، توجه به میزان مجاز واردات ضروری است و سایر الزاماتی که برای واردات تجاری بذر در نظر گرفته شده است، برای واردات

۱. معاون کنترل و گواهی بذر مؤسسه

شده و از فروشنده درخواست گردد، توجه به یکی دیگر از پارامترهای مهم کیفی بذر یعنی اصالت و خلوص ژنتیکی لازم است. اصالت به معنای مشابهت بذر وارداتی با ویژگی‌های ظاهری و کیفی رقمی است که نمونه بذر آن قبلاً وارد شده و مورد آزمون قرار گرفته است و برای آن گواهی‌های مرتبط با آزمون‌های تمایز، یکنواختی و پایداری صادر شده است. در ضمن توجه به خلوص ژنتیکی یا میزان مجاز ناخالصی

ژنتیکی در محموله هم توصیه می‌گردد که حتماً توسط خریدار از فروشنده درخواست شده و در متن پیش فاکتورها ذکر شود. در این راستا ماده ۳۳ آیین نامه اجرایی خاطر نشان می‌شود.

از آنجائی که امکان بررسی خلوص ژنتیکی و اصالت در مبادی ورودی به دلیل زمان‌بر بودن وجود ندارد و نهایتاً بذر بر اساس سایر خصوصیات کیفی ترخیص می‌گردد، چنانچه مشکلی در رابطه با اصیل بودن بذر یا میزان ناخالصی ژنتیکی بوجود بیاید و بذر وارداتی توسط خریداران در اقصی نقاط کشور مورد شکایت قرار گیرد، وارد کننده موظف خواهد بود در محاکم قضایی پاسخگوی شکایات وارده باشد. چنانچه این موارد در متن پرفورما درج شده باشد، بر اساس قوانین فدراسیون بین‌المللی بذر امکان پیگیری و دریافت خسارت از فروشنده وجود خواهد داشت، در غیر اینصورت دریافت ضرر و زیان از فروشنده به سختی و تنها بر اساس توافقات فی‌مابین امکان‌پذیر خواهد بود.

علاوه بر درج پارامترهای کیفی بذر در متن پیش فاکتور، نوع گواهی‌هایی که وارد کننده به مرجع ملی ترخیص کننده بذر که در ایران سازمان حفظ نباتات و موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال است، بایستی ارائه کند، لازم است حتماً در متن پیش فاکتور درج گردد. اصل گواهی نارنجی رنگ انجمن بین‌المللی بذر (ISTA) یا گواهی صادر شده توسط وزارت کشاورزی آمریکا (گواهی USDA) که دو ویژگی باید داشته باشد: ویژگی اول انجام نمونه‌برداری و آزمون‌ها بر اساس دستورالعمل‌های انجمن بین‌المللی بذر و دوم نمونه‌برداری بایستی توسط افراد مجاز همان آزمایشگاه صادرکننده گواهی صورت گرفته باشد. در مواردی مشاهده می‌گردد که گواهی‌های USDA تنها بر اساس نمونه ارائه شده توسط فروشنده صادر شده و چنین گواهی‌هایی در بدو ورود به کشور فاقد اعتبار می‌باشند. ارائه گواهی مبدا، گواهی بهداشت نباتی و بارنامه (Packing list) و گواهی عدم تراریخته‌بودن (چنانچه بذر وارداتی تراریخته نمی‌باشد) در هنگام واردات ضروری است. در شرایطی که وارد کننده تصمیم به واردات بذر ارقام تراریخته دارد، باید قبل از اقدام به واردات تجاری، نسبت به رعایت الزامات مربوط به قانون ایمنی زیستی و دریافت گواهی ایمن بودن رقم وارداتی و ارائه آن به مراجع ذیصلاح اقدام نماید.

در پایان یادآوری می‌نماید بخش‌نامه مربوط به تسهیل واردات بذر که در مورد بذرهای سبزی و صیفی اعمال می‌گردد، برای بذرهای تجاری وارد شده به‌صورت حمل هوایی و در ماه‌های سرد سال به‌عبارتی از اول آبان ماه لغایت ۳۱ فروردین ماه (۲۲ اکتبر - ۱۹ آوریل) هر سال معتبر می‌باشد.

چنانچه مشکلی در رابطه با اصیل بودن بذر یا میزان ناخالصی ژنتیکی بوجود بیاید و بذر وارداتی توسط خریداران در اقصی نقاط کشور مورد شکایت قرار گیرد، وارد کننده موظف خواهد بود در محاکم قضایی پاسخگوی شکایات وارده باشد

فاکتور (Proforma Invoice) از فروشنده شروع شده و چنانچه این پیش فاکتور مورد تایید وارد کننده باشد، مراحل بعدی فرآیند واردات براساس پیش فاکتور صادره پیگیری خواهد شد. از این‌رو توجه به مندرجات پیش فاکتور توسط واردکنندگان محترم بسیار ضروری است، زیرا پیش فاکتور به عنوان یک نوع قرارداد تجاری معتبر بین فروشنده و خریدار محسوب گردیده و چنانچه اختلافاتی به‌وجود بیاید، مندرجات پیش فاکتوری که مورد تایید طرفین بوده است، مورد توجه داوران قرار گرفته و مبنای قضاوت خواهد بود. شرایط لازم برای واردات بذر علاوه بر شرایط تجاری که توسط واردکننده به آنها توجه می‌شود مانند شرایط حمل، شرایط تحویل کالا توسط فروشنده، شرایط پرداخت و از این قبیل الزامات که عموماً در متن پیش فاکتور درج می‌گردد، ذکر مشخصات کیفی کالایی که توسط واردکننده خریداری شده و وارد کشور می‌گردد، نیز ضروری است. رسم بر این بوده که واردکنندگان محترم تنها به پارامترهای اصلی بذر مانند قوه‌نامه و خلوص فیزیکی بسنده کرده و سایر خصوصیات کیفی که می‌تواند در استاندارد بودن یا نبودن بذر بسیار موثر باشد، و تاثیرگذار در تجارت داخلی بذر است، خیلی مدنظر نبوده است. توجه به سایر پارامترهای کیفی بذر علاوه بر قوه‌نامه و خلوص فیزیکی مانند درصد رطوبت، میزان آلوده بودن محموله به بذر سایر محصولات و بذر علف‌های هرز و در شرایطی توجه به سایز (اندازه) بذر وارداتی (چرا که برای برخی محصولات مانند چغندر قند و بذر ذرت حداقل سایز قابل قبول نیز در استانداردهای ملی لحاظ شده است)، ضروری است. توصیه می‌گردد بر اساس استانداردهای ملی و حداقل‌هایی که در استانداردهای ملی تدوین شده است، واردکننده پارامترهای کیفی را از فروشنده درخواست نموده و تقاضای درج آنها را در متن پیش فاکتور بنماید. در مورد پارامترهایی مانند قوه‌نامه و درصد رطوبت که ممکن است در طول حمل و نقل دچار تغییراتی شوند لازم است میزان سفارش استاندارد پارامترهای فوق جهت درج در متن پیش فاکتور، کمی بالاتر از استانداردهای ملی باشد تا اگر احیاناً در حین حمل و نقل مشکلاتی پیش آید، بذر وارد شده در مقصد یعنی

در گمرکات کشور همچنان استاندارد بوده و ترخیص گردد. لازم است واردکنندگان به این نکته توجه داشته باشند که بسته‌بندی محموله‌ها باید طوری باشند که در حین حمل و نقل، بذرها از نظر دمایی و رطوبتی آسیب کمتری ببینند.

علاوه بر ذکر پارامترهای کیفی که لازم است توسط واردکنندگان محترم برای هر گونه گیاهی و مطابق با استانداردهای ملی در نظر گرفته

توجه به سایر پارامترهای کیفی بذر علاوه بر قوه‌نامه و خلوص فیزیکی مانند درصد رطوبت، میزان آلوده بودن محموله به بذر سایر محصولات و بذر علف‌های هرز و در شرایطی توجه به سایز بذر وارداتی ضروری است